

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 383/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen tuontiautojen arvonlisäveron palautuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ano Turtiaisen /vkk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 383/2021 vp:

Kuinka hallitus suhtautuu ihmisten kokemaan vääryyteen tässä tuontiautojen arvonlisäveroasiassa,

aikooko hallitus osaltaan palauttaa terveen oikeudentunnon mukaisen moraalin valtion toimintaan ja

ryhtyykö hallitus toimimaan niin, että tullin päätöksestä huolimatta arvonlisäveroa turhaan maksaneet saavat ilman kannemenettelyä heille tosiasiallisesti kuuluvat rahat korkoineen vihdoin takaisin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Asiassa on kyse autoverolle kannetusta arvonlisäverosta (elv), joka todettiin Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä unionin oikeuden vastaiseksi.

Kirjallisessa kysymyksessä viitataan Tullin tämän vuoden kesäkuussa hylkäämiin korvausvaatimuksiin ja katsotaan muun muassa, että tämän asian perusteella vaadittu rahasumma tulisi saada takaisin automaattisesti, ilman mitään kannemenettelyä ja pelkoa asian vanhentumisesta.

Tulliviranomaiselta saatujen tietojen mukaan useat sellaiset autoverolle arvonlisäveroa maksaneet, jotka eivät ole voineet saada veroa Tullilta palautuksena verotuksen muutoksenhakuajan päättymisen vuoksi, ovat vaatineet veroa vastaavaa määrää Tullilta vahingonkorvauksena.

Unionin oikeuteen ei sisälly vahingonkorvausvastuuta eikä sen vanhentumista koskevia normeja. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällöin kunkin jäsenvaltion asiana on antaa sisäisessä oikeusjärjestyksessään oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännökset, joilla pyritään täysimääräisesti turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityiset oikeudet.

Suomen kansallisessa oikeusjärjestyksessä vahingonkorvausvelan vanhentumisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003), jäljempänä vanhentumislaki. Vanhentumislain 4 §:n mukaan velka vanhenee kolmessa vuodessa, jollei vanhentumista sitä ennen katkaista. Vanhentumislain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan vahingonkorvauksen vanhentumisaika alkaa siitä, kun vahingonkärsijä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää vahingosta ja siitä vastuussa olevasta. Vanhentumisajan ei lain esitöiden mukaan tule alkaa kulua ennen kuin velkojalla on ollut mahdollisuus vaatimusten esittämiseen.

Nyt esillä olevassa asiassa korkein oikeus on katsonut (KKO 2016:28), että vahinkoa kärsinyt on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt saada tietää vahingosta ja siitä vastuussa olevasta viimeistään 19.3.2009 eli silloin, kun Euroopan unionin tuomioistuin antoi elv:n unionin oikeuden vastaisuutta koskevan tuomion asiassa C-10/08. Korvausvaatimus on siis tullut tehdä viimeistään kolmen vuoden kuluessa tästä ajankohdasta.

Edellä mainittu vanhentumisaikaa koskeva tulkinta on kuitenkin KKO:n tuomion antamisen jälkeen kyseenalaistettu eräiden Tullille osoitettujen oikaisuvaatimusten, hallinto-oikeudelle tai KHO:lle osoitettujen valitusten taikka KHO:lle osoitettujen purkuhakemusten osalta. Helsingin hovioikeus on 11.6.2019 antamallaan tuomioilla vahvistanut, että edellä mainituissa tapauksissa kyseiset toimenpiteet eivät katkaise vanhentumista. Korkein oikeus on 18.12.2019 hylännyt valituslupahakemukset mainittuihin hovioikeuden päätöksiin. Tämän johdosta elv:tä koskevan vahingonkorvausvaatimuksen vanhentumisaika on oikeuskäytännön mukaisesti näissäkin tapauksissa alkanut kulua 19.3.2009 ja päättynyt siitä kolmen vuoden kuluttua eli 19.3.2012.

Vahingonkorvausvaatimuksia on ollut Tullissa vireillä lukuisia. Ne ovat odottaneet edellä mainittujen vanhentumiseen liittyvien oikeuslaitoksessa vireillä olleiden avoimien kysymysten ratkaisua. Tulkintakysymysten tultua ratkaistuksi Tulli on nyt saattanut vireillä olleet asiat (noin 14 000 kpl) päätökseen ja kieltäytynyt korvauksen maksamisesta tapauksissa, joissa vaatimusta ei ole esitetty vanhentumislain mukaisessa määräajassa. Vanhentumislain mukainen vanhentumisaika ei koske pelkästään Tullille esitettyjä vahingonkorvausvaatimuksia, vaan sitä noudatetaan myös tuomioistuimessa vireille laitettavissa vaatimuksissa.

Tullissa on ollut vireillä myös tapauksia, joissa korvausta on vaadittu ennen vanhentumisajan kulumista loppuun. Näissä tilanteissa Tulli on maksanut korvaukset viivytyksettä niihin oikeuteille.

Kuten edellä on tuotu esille kansallisen oikeusjärjestyksen mukaan vahingonkorvausvelka, kuten muutkin velat, vanhenee tietyn ajan kuluessa. Suomen lainsäädäntö ei ole poikkeuksellinen verrattuna muiden unionin jäsenvaltioiden lainsäädäntöön. Unionin tuomioistuimen korvausvaateiden vanhentumista koskeva oikeuskäytäntö huomioon ottaen Suomen kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvät vahingonkorvausvaatimuksen vanhentumista koskevat säännökset ja menettelyt ovat unionin oikeuden mukaisia.

Helsinki 8.7.2021

Valtiovarainministeri Annika Saarikko